

*Förtroendefullt
samarbete*

*Jim Tamm är författare och upphovsman till boken och
programmet "Förtroendefullt samarbete"*

Ingen når idag framgång på egen hand. För att lyckas måste man forma allianser och samarbeta. Det gäller i de små sammanhangen mellan enskilda personer, och det gäller i de stora sammanhangen mellan projektgrupper, avdelningar, företag och organisationer.

Samarbete kräver samarbetsförmåga. En framgångsfaktor på lång sikt är därför förmågan att bygga långsiktiga relationer. Detta går att lära sig!

Förtroendefullt samarbete är ett utvecklingsprogram som handlar om hur det går till. Det bygger på lång erfarenhet och gedigen forskning, sammanfattad i programmet och i en bok, på originalspråket engelska och på svenska.

Förtroendefullt samarbete hjälper deltagarna att förhandla vid intressemotsättningar och utveckla sin kompetens i att förebygga och att hantera konflikter. Programmet och boken erbjuder metoder för att steg för steg inleda, driva och avsluta en förhandling och bygga relationer.

Deltagarna i programmet får:

Kunskap om vad som skapar och stödjer ett långsiktigt klimat av förtroende

Insikt om dynamiken och vad som händer i mellanmänskliga relationer, speciellt i konfliktsituationer

Ökad förmåga att förebygga konflikter

Ökad insikt om egna attityder och beteenden i konfliktsituationer

Träning i att föra goda samtal

Träning i att förhandla vid olika intressekonflikter

Träning i konflikthantering

Tillgång till en metod att använda direkt

Fem grundläggande färdigheter behövs för att skapa ett Förtroendefullt samarbete:

1. AVSIKT – VILJA TILL SAMARBETE: *Att upprätthålla ett icke-försvarsinriktat förhållningssätt och göra ett personligt åtagande att sträva efter ömsesidig framgång i relationen.*
2. SANNING – ÖPPENHET: *Att skapa ett ärligt och öppet klimat som tillåter alla personer i relationen att känna sig trygga nog att diskutera och ta itu med svåra frågor.*
3. EGET VAL – PERSONLIGT ANSVAR: *Att ta ansvar för konsekvenserna av sina handlingar.*
4. SJÄLVKÄNNEDOM – FÖRSTÅELSE AV ANDRA: *Att känna sig själv och andra tillräckligt väl för att vara villig att utforska svåra mellanmänskliga problem.*
5. PROBLEMLÖSNING – FÖRHANDLING: *Att använda förhållningssättet eller metoden Intressebaserad Problemlösning för att förhandla sig igenom de konflikter som oundvikligen uppstår i varje relation.*

De fyra första färdigheterna bygger på Will Schutz FIRO-teori och hans program *The Human Element*[®]. Den femte färdigheten behandlas med stöd av den välkända s.k. Harvard-metoden för konflikthantering *Intressebaserad Problemlösning*. Att konflikter uppstår i en relation är ofrånkomligt. Att ha en framgångsrik samarbetsrelation handlar därför till stor del om att kunna hantera konflikter på ett sätt som stödjer relationen och inte underminerar den. Även de mest välmenande och samarbetsvilliga personer kommer att få svårt att upprätthålla en god relation, om de inte vet hur de ska hantera konflikter.

KONKURRENSINRIKTAT FÖRHÅLLNINGSSÄTT
 SER ANDRA SOM MOTSTÅNDARE
 KORTSIKTIGT TÄNKANDE
 FÖRSVARINRIKTAT
 FÖRSÖKER VINNA
 TÄNKER BARA PÅ SIG SJÄLV
 KÄNNS SOM ATT MAN DELTAR I ETT KRIG
 REAKTIV – RIGID

SAMARBET SINRIKTAT FÖRHÅLLNINGSSÄTT
 SAMARBETSVILLIG
 LÅNGSIKTIGT TÄNKANDE
 EFTERSTRÄVAR FÖRSTÅELSE
 EFTERSTRÄVAR ÖMSEIDIGA FÖRDELAR
 SER ANDRA SOM PARTNERS
 SÖKER LÖSNINGAR – SKULDBELÄGGER INTE
 ÖPPEN FÖR PÅVERKAN – FLEXIBEL

Avsikten – viljan till samarbete

Att gå i försvar förgiftar varje relation. När vi går i försvar blir vi rigida i vårt sätt att tänka och agera. All intelligens tycks försvinna och vi använder mer energi på att skydda oss själva än på att försöka lösa de aktuella problemen på ett effektivt sätt.

Det är angeläget att vi förstår våra försvarsmekanismer; vi bör utforska dem, lära oss känna igen dem och lära oss hantera dem.

När vi upplever ett hot reagerar vi med någon slags försvarsmekanism. Dessa försvarsreaktioner kan se ut på många olika sätt. Det genomgående syftet är att förbereda oss för att hantera hotet: vi vill t.ex. kämpa eller fly från den hotfulla situationen för att rädda oss själva. Fysiskt, känslomässigt och intellektuellt kommer vi in i ett uppjagat tillstånd inriktat på att skydda och försvara oss. Vi kallar det här emotionellt laddade tillståndet och alla de känslor och reaktioner som är förknippade med det, för den *Röda zonen*. Den Röda zonen är inte en plats för samarbete och skapande av tillit. Där finns föga utrymme för gemensam problemlösning eller uppriktig självrannsakan och delat ansvarstagande.

När vi däremot känner oss fysiskt avslappnade, trygga och känslomässigt betydelsefulla, kompetenta och omtyckta, blir vi mera sällan rigida eller försvarsinriktade. Vi förmår att vara öppna och ärliga och att medvetet agera på ett icke-försvarsinriktat sätt. Vi blir villiga att samarbeta och lösa problem på ett ansvarsfullt sätt. Vi kallar detta för att vara i den *Gröna Zonen*. I den Gröna zonen upplever vi inte eventuella konfliktsituationer som hotfulla. Om vi skulle göra det har vi lyckligtvis Grön zon-verktyg och metoder att hantera dem.

Vi kan välja att vara mindre reaktiva.

Det finns förstås tillfällen i livet då vi verkligen är utsatta för hot. Röd zon-agerande kan då vara relevant och användbart. Detta sätt att agera fungerar dock inte vare sig i det stora flertalet arbetsrelationer eller i andra situationer av gemensamt beslutsfattande och problemlösning.

Det intressebaserade förhållningssättet för hantering av konflikter och intressekonflikter

De följande stegen bygger upp metoden:

- *Ange tonen och diskutera processen*
- *Definiera problemet*
- *Intressen*
- *Reserveplan*
- *Alternativ*
- *Avslutning*

Att förstå sitt eget beteende i relationer – FIRO-teorin

Förtroendefullt samarbete bygger på Will Schutz *The Human Element*® och hans välkända FIRO-teori, som förklarar hur våra inbördes relationer fungerar. Teorin identifierar tre dimensioner av mänskligt beteende – *Tillhöra, Kontroll, Öppenhet*.

Enligt FIRO vill alla människor känna sig betydelsefulla, kompetenta och omtyckta. Alla människor känner också i viss mån rädsla för att bli ignorerade, förödmjukade eller avvísade. Dessa känslor inverkar starkt på vårt beteende när vi är tillsammans med andra.

Rigida beteenden i dina relationer är

fienden. Det som orsakar problem är oförmågan att fungera effektivt bortom de egna preferenserna när det gäller *Tillhöra, Kontroll och Öppenhet*. Genom att bli mer medvetna om våra försvarsbeteenden och rädslor kan vi minska vår rigiditet.

Program

Förtroendefullt samarbete är ett utvecklingsprogram för alla som har en roll där olika intressen kan skapa motsättningar.

Seminarier omfattar tre dagar. Det ger varje deltagare möjlighet att utforska, träna på och hantera de fem grundläggande färdigheterna genom praktikfall, simuleringar, miniföreläsningar, självskattningsinstrument, förberedelser individuellt och i grupp, diskussioner i mindre grupper och i storgrupp m.m.

Programmet är uppbyggt med fem moduler, vilket gör det möjligt att arbeta flexibelt med delar av materialet i t.ex. ledarskapsträning eller grupputveckling.

Förtroendefullt samarbete lämpar sig även utomordentligt väl för företagsinterna seminarier.

Knutet till programmet finns också en klimatundersökning som mäter samarbetsförmågan i en organisation. Det är en utmärkt

utgångspunkt för fortsatt utvecklingsarbete. The Human Element Sweden arrangerar även handledarutbildning för den som vill handleda seminarier.

Författare och utvecklare av programmet

Programmet Förtroendefullt samarbete och handledarutbildningen har utvecklats av Jim Tamm och Ron Luyet. Jim Tamm har som tidigare domare och numera konsult lång erfarenhet av konflikthantering och

medling, särskilt arbetsmarknadskonflikter.

Ron Luyet är licensierad psykoterapeut och har lång erfarenhet av att bygga upp högpresterande arbetslag och att lära ut färdigheter i konflikthantering och samarbete.

Jim och Ron är författare till boken *Radical Collaboration*. På svenska: *Förtroendefullt samarbete – att bygga långsiktiga relationer*, Studentlitteratur 2006. Effekten av programmet är väl belagd och utvärderad i såväl amerikanska som internationella studier; dokumentation av detta presenteras i boken.

THE *Human Element*
SWEDEN

Chapmansgatan 3, 112 36 Stockholm, Sweden
leif.cerwin@thesweden.se 08-651 03 96, 070-491 76 51
www.thesweden.se